MEMO NORTH STAR EMMEN

Betreft project: 20230561
Datum: 11-04-2023
Ecoloog: [redacted]ATKB
Adres plangebied: Phileas Foggstraat 45, Emmen

1 INLEIDING

EBN, Shell en Engie willen samen een vergistingsinstallatie oprichten en exploiteren, het project genaamd North Star. De installatie komt op het terrein van een voormalige gaszuiveringsinstallatie in de gemeente Emmen (figuur 1). Voor de ontwikkeling heeft Staring advies in maart 2023 een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd door Staring Advies (rapportnummer 2559). De conclusie van de quickscan is dat nader onderzoek benodigd is voor de volgende diersoorten:

- Boomvalk, buizerd, havik en sperwer
- Steenmarter
- Poelkikker

ATKB is door Ekwadraat BV gevraagd voor een second opinion wat betreft de conclusies van voorgenoemde quickscan. Hiervoor is op 31 maart 2023 een veldbezoek uitgevoerd ter plaatse. Aan de hand van het veldbezoek, in combinatie met bronnenonderzoek, zal worden bepaald of de conclusies van de quickscan van Staring Advies onderschreven worden.

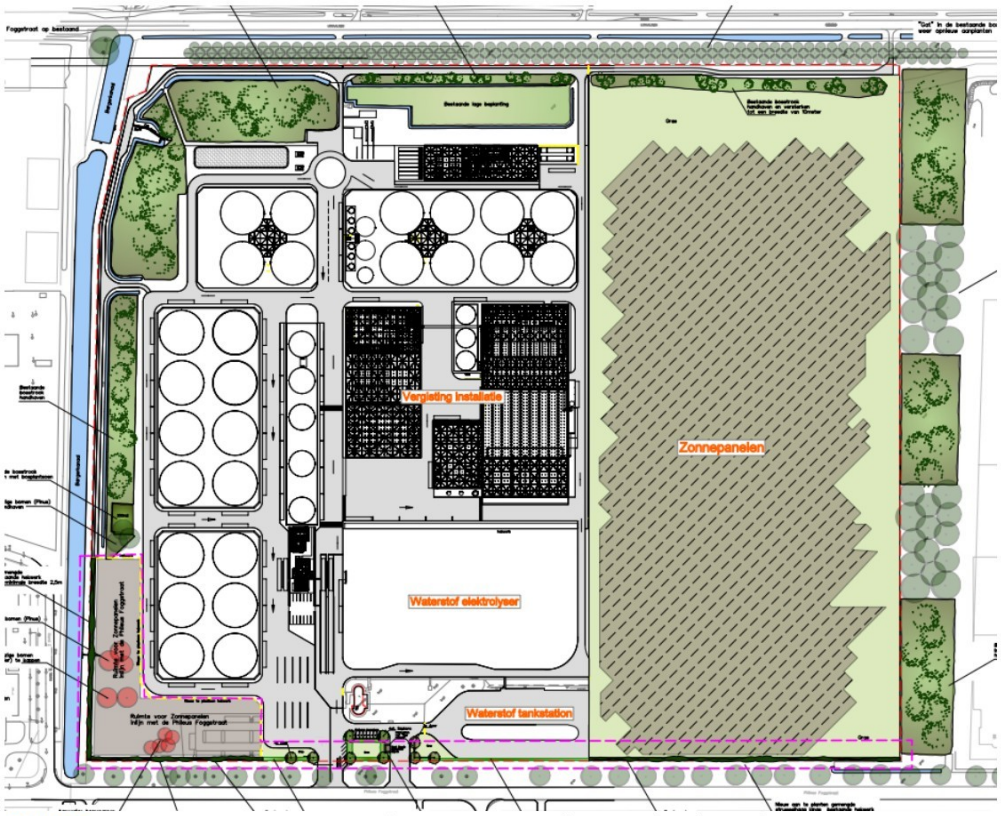
2 PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

Het plangebied betreft een braakliggend terrein, gelegen aan de Phileas Foggstraat 45 in Emmen (figuur 1). Op de locatie wordt een vergistingsinstallatie in de noordwestelijke helft gebouwd. Op de andere helft ligt een veld met zonnepanelen (figuur 2).

Het perceel bestaat voor een groot gedeelte uit gras, omringd door percelen met bomen. Tussen het gras zijn her en der verruigde gebieden aanwezig met struiken en een paar bomen. Ten tijde van het veldbezoek stond een deel van het perceel onder water (foto 2).

Figuur 1 De locatie van de North Star in Emmen. Bron: geoportaal Drenthe.

Figuur 2 De nieuwe situatie, waarin de vergistingsinstallatie wordt gebouwd.

Foto 1 *Het perceel met een ondergelopen gedeelte, met aan de achterzijde een perceel met bomen.*

Foto 2 *Een deel van het perceel met struiken.*

Foto 3 *Het noordwestelijke perceel met bomen.*

3 GESCHIKTHEID PLANGEBIED EN VERVOLG

3.1 VOGELS

De drie eerder vastgestelde grotere nesten zijn nog steeds aanwezig in het bosperceel aan de noordoostzijde. Een aantal andere, relatief grote nesten, zijn vastgesteld in de noordwestelijke strook van het bos. Ten tijde van het veldbezoek op 31 maart 2023 kon niet worden vastgesteld van welke vogelsoort de nesten waren. De nesten kunnen van de minder makkelijk te verstoren zwarte kraai zijn, maar ook van de gemakkelijk te verstoren buizerd of ransuil, of andere roofvogels. Een paartje buizerds was aanwezig nabij het noordoostelijke bosperceel. Hier is een groot nest aanwezig dat hoogstwaarschijnlijk door buizerds wordt gebruikt. Ook aan de andere zijde van het hek in het noorden, in een bomenlaan langs de N682, is een groter nest aanwezig.

Figuur 3 *Locaties van een aantal grotere nesten in het bosperceel dat het plangebied omringd. De gele stippen zijn nesten die mogelijk van de zwarte kraai zijn, maar ransuilen of andere roofvogels zijn niet uit te sluiten. De rode stip (en ingevoegde foto) is van het grootst aanwezige nest, hoogstwaarschijnlijk van de buizerd.*

Voor algemene broedvogels, zoals de houtduif, merel en roodborst, is het omringende groen geschikt om tot broeden te komen. Van deze soorten zijn meerdere nesten in het groen aangetroffen.

BEOORDELING

Wij onderschrijven de conclusie van Staring Advies. Er zal onderzoek moeten plaatsvinden om vast te stellen of de grote nesten een jaarrond beschermde status hebben doordat ze in gebruik zijn door buizerd, boomvalk, havik of sperwer. Ook een ransuil zou gebruik kunnen maken van de nesten. Deze vogels zijn verstoringsgevoelig en omdat de vergistingsinstallatie relatief dichtbij (binnen 50 meter) wordt gebouwd, zouden de nesten verlaten kunnen worden.

Aanvullend is het van belang dat de bouw van de installatie buiten het broedseizoen (deze loopt globaal van maart t/m augustus) uit te voeren om verstoring van broedvogels uit te kunnen sluiten.

3.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

MARTERACHTIGEN

Het plangebied en omringede bosperceel is uitermate geschikt voor marterachtigen, zoals steenmarters of bunzingen. Een schedel van een bunzing is gevonden tussen de struiken binnen het plangebied (foto 4). De aanwezigheid van (grotere) marterachtigen is dus reeds bevestigd. In de ruigten zijn diverse wisselsporen waargenomen waar deze dieren gebruik van kunnen maken. De dieren zullen het plangebied voornamelijk gebruiken om in te foerageren. Deze functie zou door de bouw van de installatie verloren gaan. Echter is in

de omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Essentieel is het plangebied als foerageergebied dus niet.

Voorplantingsverblijfplaatsen binnen het plangebied kunnen niet worden uitgesloten. Er is een takkenhoop aanwezig ten westen van het plangebied aanwezig, nabij een aantal naaldbomen, waar steenmarters zouden kunnen verblijven (foto 4). Deze takkenhoop bevindt zich net buiten het plangebied. Als deze behouden blijft, dan zal er geen verlies van een mogelijke voortplantingsverblijfplaats optreden. Wel kan door de bouw van de installatie de omgeving dusdanig verstoren, dat de verblijfplaats zijn functie verliest. Dagrustplaatsen zijn ook niet uit te sluiten gezien de dichtheid van de ruigten in het plangebied (foto 5).

Foto 4 *Een takkenhoop die geschikt is als verblijfplaats van een steenmarter of andere marterachtigen. Deze takkenhoop bevindt zich net buiten het plangebied.*

Andere, kleinere marterachtigen zijn ook mogelijk aanwezig binnen het plangebied, maar deze soorten hebben binnen de provincie Drenthe een nog geen vrijstelling. Per 1 januari 2024 tegelijktijdig met de invoering van de omgevingswet is de verwachting dat kleine marterachtigen zoals wezel, hermelijn en bunzing niet meer zijn vrijgesteld.

GROTE BOSMUIS

Een aanvulling op de quickscan van Staring Advies is dat de beschermde grote bosmuis kan voorkomen in de bospercelen. Deze soort is zich erg aan het uitbreiden in Drenthe en is reeds vastgesteld in Emmen en omgeving (NDFF 2023). Deze soort kan aanwezig zijn in de bospercelen, maar ook in de dichtbegroeide delen met struiken (foto 5). De bospercelen worden niet weggehaald, waardoor effecten op de grote bosmuis op deze locaties zijn uit te sluiten. Maar als de struiken eveneens worden verwijderd, zijn negatieve effecten op de grote bosmuis niet uit te sluiten.

Foto 5 *Een voorbeeld van een geschikte dagrustplaats voor een steenmarter of andere martersoorten en aanwezigheid van de grote bosmuis bij: de dichte begroeiing in het westelijke deel van het plangebied.*

OVERIGE SOORTEN

Tijdens het veldbezoek zijn hazen in het plangebied waargenomen. Ook de aanwezigheid van egels is niet uitgesloten. Deze soorten vallen onder een nationale bescherming, maar hiervoor heeft de provincie Drenthe een vrijstelling gegeven. Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

BEOORDELING

MARTERACHTIGEN

Wij onderschrijven de conclusie van Staring Advies dat dagrustplaatsen van de steenmarter aanwezig kunnen zijn. Daarnaast sluiten wij voortplantingsverblijfplaatsen direct naast het plangebied, die mogelijk verstoord kunnen worden door de ingreep, ook niet uit. Daarnaast adviseren wij ook om rekening te houden met de mogelijkheid dat andere marterachtigen (zoals bijvoorbeeld bunzing, die aanwezig is in het plangebied) vanaf volgend jaar niet meer vrijgesteld zijn.

Wij stellen wel een ander vervolg voor. Dat steenmarter, bunzing en kleine marterachtigen aanwezig zullen zijn, is bij voorbaat aan te nemen. Een onderzoek, meestal uitgevoerd d.m.v. het plaatsen van camera's, zal daar geen aanvulling op geven. Je ziet dan de dieren in beeld, maar weet dan nog steeds niet waar ze verblijven. Het is gemakkelijker om meteen te compenseren. Marterachtigen hebben meestal een netwerk van locaties waar ze overdag rusten, en zijn flexibel in het vinden van nieuwe plekken. Aangezien de bospercelen aanwezig blijven, stellen wij voor twee steenmarterkasten in de bomen te plaatsen. Daarnaast adviseren wij om een aantal takkenhopen in de bospercelen aan te leggen, met of zonder marterkast. De exacte compensatie zal moeten worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

Een nader onderzoek is dan niet meer nodig omdat het eventuele verlies van verblijfplaatsen meteen gecompenseerd wordt. Het is dan wel van belang om de kwetsbare voortplantingsperiode van de

marterachtigen te vermijden (april t/m juli). Ook is het aanvragen van een ontheffing nodig aangezien er wordt uitgegaan van aanwezigheid van marterachtigen en hun verblijfplaatsen.

GROTE BOSMUIS

In aanvulling op de quickscan van Staring Advies is de aanwezigheid van de grote bosmuis in de bospercelen en de delen met struiken niet uit te sluiten. De bospercelen blijven behouden. De struiken worden hoogstwaarschijnlijk gerooid. Hier zijn twee opties mogelijk:

- Aannemen dat de grote bosmuis aanwezig is. Er zou een leefgebied van ca. 60 x 100 meter verloren gaan door het weghalen van de struiken. In de nieuwe situatie zal dit gecompenseerd moeten worden. Ook mogen er tijdens de werkzaamheden geen grote bosmuizen worden gedood. Hierdoor zal gewerkt moeten worden onder een ecologisch werkprotocol. In dit protocol staat dan ook omschreven hoe de compensatie in de nieuwe situatie eruit moet zien. Er zal ontheffing moeten worden aangevraagd voor de grote bosmuis.
- Aanwezigheid van de grote bosmuis vaststellen aan de hand van het plaatsen van vallen. Dit kan enkel gedaan worden buiten de kwetsbare periode (welke geldt voor maart t/m oktober). Als de grote bosmuis niet wordt vastgesteld, hoeft er niet gecompenseerd te worden en is een ontheffing voor deze soort ook niet nodig.

3.3 VLEERMUIZEN

VERBLIJFPLAATSEN

Vleermuizen verblijven in kieren en holten van gebouwen en bomen. De kleinere soorten, zoals de gewone en ruige dwergvleermuis, hebben maar een kier van 1,5 cm nodig om erin te kunnen kruipen. Grotere soorten, zoals de laatvlieger of rosse vleermuis, hebben grotere kieren nodig. Verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied zijn uit te sluiten. Het aanwezige gebouw is niet geschikt en holten in bomen ontbreken.

FOERAGEERGEBIED

Als foerageergebied is het plangebied wel geschikt. De ruigten van het perceel met omringende bospercelen biedt voldoende voedsel voor vleermuizen (insecten) en luwte en beschutting tijdens het jagen. In de omgeving zijn wel gelijkwaardige alternatieve foerageerlocaties aanwezig (figuur 4). Een essentiële functie als foerageergebied heeft het plangebied dus niet.

VLIEGROUTES

Het plangebied zelf is geen onderdeel van een vliegroute aangezien het een open perceel betreft. De bomenpercelen kunnen wel onderdeel zijn van een vliegroute (figuur 4). Omdat de bospercelen blijven bestaan, zullen mogelijke vliegroutes niet worden aangetast. Wel is het van belang om tijdens de bouw en het in gebruik zijn van de installatie, geen licht uitstraalt op de bospercelen tijdens schemer. Als uitstraling voorkomen kan worden, zijn negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen uitgesloten.

BEOORDELING

VERBLIJFPLAATSEN, FOERAGEERGEBIED EN VLIEGROUTES

Wij onderschrijven de conclusie van Staring Advies. Verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied zijn uitgesloten. Essentieel foerageergebied is niet aanwezig. Negatieve effecten op mogelijke vliegroutes kunnen worden uitgesloten door uitstraling van licht op de bospercelen tijdens de bouw en het in gebruik zijn van de installatie te voorkomen.

Figuur 4 *Mogelijke vliegroutes (gele pijlen) en alternatief foerageergebied (oranje vlakken) nabij het plangebied (globaal, rood kader). Bron: geoportaal Drenthe.*

3.4 AMFIBIEEN EN REPTIELEN

De poelkikker is reeds waargenomen binnen het plangebied. Twee exemplaren waren door Staring advies in 2020 weggevangen uit een vijver die daarna is drooggelegd. Nabij de oude vijverplaats is nog wel water aanwezig die zou kunnen dienen als voorplantingspek, maar dit ligt net buiten het plangebied (foto 6). Als deze plek behouden kan blijven, zijn er wat betreft voorplantingsplekken geen negatieve effecten.

Als winterhabitat is het gehele perceel uitermate geschikt. Er is voldoende beschutting en er zijn vele (muizen)holen aanwezig. Ook bij deze soort is aan te nemen dat hij aanwezig is, aangezien uit de NDFF (2023) naar voren komt dat de dieren op ca. 3 km ten oosten van het plangebied in grote getale zijn waargenomen. Het is aannemelijk dat ze ook dichter nabij het plangebied voorkomen.

Foto 6 *Geschikte voorplantingspoel voor de poelkikker dat net buiten het plangebied ligt.*

Voor andere amfibieënsoorten zal het plangebied hoogstens incidenteel gebruikt worden, of enkel gebruikt worden als winterhabitat. Voor reptielen is het plangebied niet geschikt. Ook ontbreken waarnemingen in de NDFF (2023).

BEOORDELING

Wij onderschrijven de conclusie van Staring Advies, maar stellen een ander vervolg voor. Doordat poelkikkers in de omgeving aanwezig zijn, is het aan te nemen dat ze ook in het plangebied aanwezig zijn voor winterrust. Een nader onderzoek, dat vaak bestaat uit het vaststellen van de soort in en nabij het plangebied lijkt hierdoor overbodig.

Als geborgd wordt dat de bospercelen toegankelijk blijven, zal er geen essentieel winterhabitat verloren gaan omdat er dan nog voldoende alternatief winterhabitat aanwezig blijft. Wel dient voorkomen te worden dat bij werkzaamheden in de winter poelkikkers en andere mogelijke aanwezige amfibieën worden gedood. Dit kan gedaan worden door voor de winterperiode begint (1 oktober) een amfibieënscherm rondom het perceel (exclusief de bomenpercelen) te plaatsen. Het is dan wel nodig om vooraf ontheffing aan te vragen en te verkrijgen, aangezien er wel een deel van het winterhabitat verloren zou gaan.

Het plaatsen en gebruik van een amfibieënscherm zal onder ecologische begeleiding moeten plaatsvinden. Hiervoor dient ook een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

4 VOOROVERLEG PROVINCIE

Wij adviseren om zo snel mogelijk met de provincie Drenthe in overleg te gaan over de voorgestelde maatregelen. Zij kunnen dan meteen aangeven of zij akkoord gaan met de werkzaamheden en compensatie. Ook kan er dan besproken worden hoe zij op dit moment de status zien van kleine marterachtigen.

5 CONCLUSIE

Wij raden nader onderzoek aan voor roofvogels (en uilen). Wij vinden nader onderzoek naar de aanwezigheid van marterachtigen, grote bosmuis en poelkikkers niet nodig. Er kan vanuit worden gegaan dat deze soorten aanwezig zijn. Direct compenseren en ontheffing aanvragen voor deze soorten (en mogelijk dus ook voor roofvogels als deze worden vastgesteld) is dan nodig. Wel raden wij aan om vooraf met de provincie Drenthe in overleg te gaan over de maatregelen, en afstemming daarvan.